

2016

Jaarverslag

Museumfederatie Fryslân

Alles over de organisatie en ondersteuning aan
73 aangesloten musea in Fryslân

► Pagina 3

Museumfederatie Fryslân

► Pagina 5

Basisondersteuning

► Pagina 7

Kwaliteitsverbetering & professionalisering

► Pagina 19

Leden van de Museumfederatie

► Pagina 20

Situatie in de musea in Fryslân

Stichting Erfgoed & Publiek

► Pagina 23

Inhoud

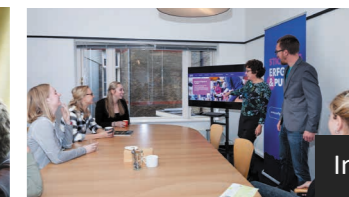
Medewerkers & bestuur

► Pagina 25

Samenwerkingspartners

► Pagina 21

► Pagina 26

In 2017

► Pagina 11

Gezamenlijke activiteiten & cultuurparticipatieprojecten

Promotie als groep & sector

► Pagina 15

Museumfederatie Fryslân

Museumfederatie Fryslân is de provinciale organisatie ter ondersteuning van de musea in Friesland. Wij staan voor het toegankelijk maken en behouden van het cultureel erfgoed in Friesland op een zo hoog mogelijk niveau. We delen kennis en geven advies op het gebied van bedrijfsvoering, collectie- & informatiebeheer, publiek & educatie en marketing & communicatie. Samenwerken op provincie- en erfgoed breed niveau staat centraal. Hiermee brengen we musea, collecties en overig erfgoed naar een hoger niveau. Kortom, wij staan voor museale kwaliteit!

Kerntaken

In het jaar 2016 ontwikkelde Museumfederatie Fryslân op basis van haar vier kerntaken verschillende activiteiten, workshops, cursussen en projecten.

- ▶ Basisondersteuning
- ▶ Kwaliteitsverbetering musea en professionalisering (vrijwillige) museummedewerkers
- ▶ Coördinatie en regie van gezamenlijke activiteiten en cultuurparticipatieprojecten
- ▶ Promotie van de musea als groep en als sector van het culturele erfgoed

Basisondersteuning aan musea

Met de registratie-eisen van het Nederlands Museumregister als basis, biedt Museumfederatie Fryslân ondersteuning en expertise over de hele breedte van het museale werk.

Onderwerpen die in 2016 veel aan bod kwamen zijn: cultureel ondernemerschap, digitalisering, conservering van collecties, nieuwe museumnorm, Tryater-initiatief voor avondprogramma openingsweekend LF2018, meertaligheid,

digitalisering, multimediatoepassingen, (inter)nationale ontwikkelingen, nieuwe vormen van samenwerking, toekomstplannen van musea, financiën, inzet van vrijwilligers en gezonde bedrijfsvoering.

Museumfederatie Fryslân geeft basisadvies aan haar leden

73
Musea

Via het klimatabonnement ikt de Museumfederatie jaarlijks THG's voor deelnemende musea

23
THG's

Gesprekken met de leiding en delegaties van besturen

22
Gesprekken

6
Gesprekken

Waaronder zes musea die afgelopen twee jaren niet tot nauwelijks een beroep hebben gedaan op de advies- en platformfunctie van de Museumfederatie

E-mails en gesprekken met informatie en adviezen aan (vrijwillige) museummedewerkers

4.000 +

6
Musea

Aantal musea die advies vroegen omtrent aanmelding of steekproef met audit Museumregister

E-mail en gesprekken met informatie en adviezen aan overheden en particulieren

1.200 +

10
Archeologische Steunpunten

T/m oktober 2016 ondersteunde Museumfederatie Fryslân de Archeologische Steunpunten

Kwaliteitsverbetering musea en professionalisering (vrijwillige) medewerkers

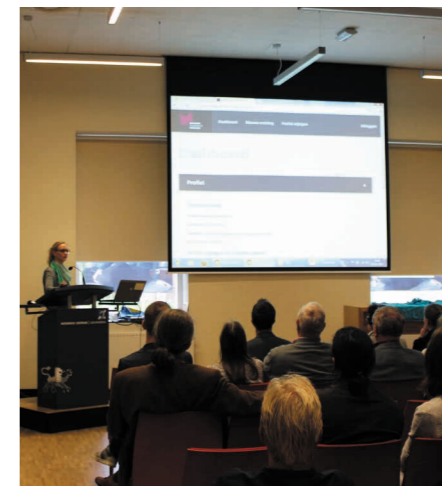
De kwaliteit van de (vrijwillige) medewerkers vormt de basis van het niveau in de musea in Fryslân.

Museumfederatie Fryslân organiseert workshops & bijeenkomsten, en verwijst door naar artikelen en bijeenkomsten van landelijke platformen of andere provincies.

Cijfers Museumpubliek Fryslân

In 2016 publiceerde Museumfederatie Fryslân het rapport Monitor Museumpubliek Fryslân 2015 die inzicht geeft in de markt en marketingkansen voor musea. Ook in het jaar 2016 zijn door 18 musea gegevens verzameld. De komende jaren gaan we door met monitoren.

Landelijke website

Samen met de museumconsulentschappen in andere provincies delen we kennis via de website museumconsulenten.nl. Museummedewerkers en particulieren met specifieke vragen verwijzen we door naar deze website.

28
januari

11
februari

14
maart

5
april

20
juni

27
juni

**Startbijeenkomst Monitor
Museumpubliek Fryslân**

Voor alle medewerkers en vrijwilligers van deelnemende musea die de bezoekers aanspreken over het invullen van de vragenlijst. Met informatie over de steekproef per museum.

Workshop Adlib (1)

Voor alle medewerkers en vrijwilligers die collecties digitaliseren in musea. Over alle verplichte en nuttige velden van het softwarepakket.

Workshop Adlib (2)

Voor alle medewerkers en vrijwilligers die collecties digitaliseren in musea. Over alle verplichte en nuttige velden van het softwarepakket.

**Startbijeenkomst Monitor
Archeologiepubliek Fryslân**

Voor alle medewerkers en vrijwilligers van deelnemende Archeologische Steunpunten die de bezoekers aanspreken over het invullen van de vragenlijst. Over de steekproef per Steunpunt.

**Jaarlijkse bijeenkomst
Museumfederatie Fryslân**

Voor alle leden van Museumfederatie Fryslân. Met de jaarvergadering en presentaties over collecties op internet en het gebruik van multimedia toepassingen binnen musea.

Themamiddag Auteursrecht

Voor alle medewerkers en vrijwilligers van musea. Een praktische bijeenkomst waar de tien belangrijkste punten van de auteurswet besproken werden aan de hand van de collectiepraktijk.

Coördinatie en regie van gezamenlijke activiteiten en cultuurparticipatieprojecten

Samenwerking stimuleren tussen de musea en andere erfgoedinstellingen is een middel tot kwaliteitsverbetering en geeft mogelijkheden tot versterking van het museumveld in Fryslân

Door samenwerking blijven de medewerkers van Museumfederatie Fryslân op de hoogte van nationale en internationale ontwikkelingen in het museale werk. Museumfederatie werkt binnen de provincie samen met erfgoedcollega's om projecten te realiseren. Voor de regiefunctie wordt steeds vaker een beroep gedaan op de Museumfederatie.

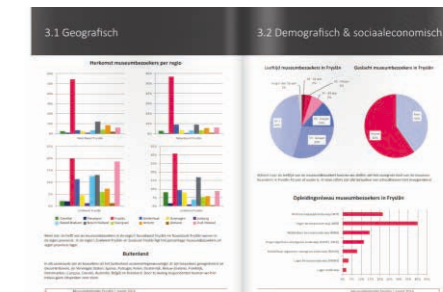
► **Educatieprogramma Stins!**

► **Start onderzoek schoolbezoek aan erfgoedinstellingen**

► **Lancering Erfgoed-onderwijs.frl**

► **Monitor Museumpubliek Fryslân**

Energieproject

In 2015 is het energieproject opgezet. In 2016 zijn er bij acht musea energieprestatieadviezen uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in verschillende rapporten waarin deze adviezen zijn samengevat. Musea, de meesten met gemeentelijke subsidie, betaalden voor de energieprestatieadviezen. Museumfederatie Fryslân heeft een kwantumkorting voor de deelnemers mogelijk gemaakt.

Speure nei Spoaren

Inspiratieproject voor het werken aan erfgoedonderwijs.

Voor leerkrachten uit het basisonderwijs. Erfgoedprofessionals laten zien hoe erfgoed ingezet kan worden in het basisonderwijs. Door middel van inspiratiebijeenkomsten, veel uitwisseling tussen de deelnemers, individuele coaching op de eigen school en workshops.

Kolleksjes Tichteby

Digitalisering voor publiekstoepassingen

Al elf jaar ondersteunt Museumfederatie Fryslân de automatisering van collecties van de musea in Fryslân. Het project Kolleksjes Tichteby, onderdeel van Fryslân virtueel, is in 2015 officieel van start gegaan.

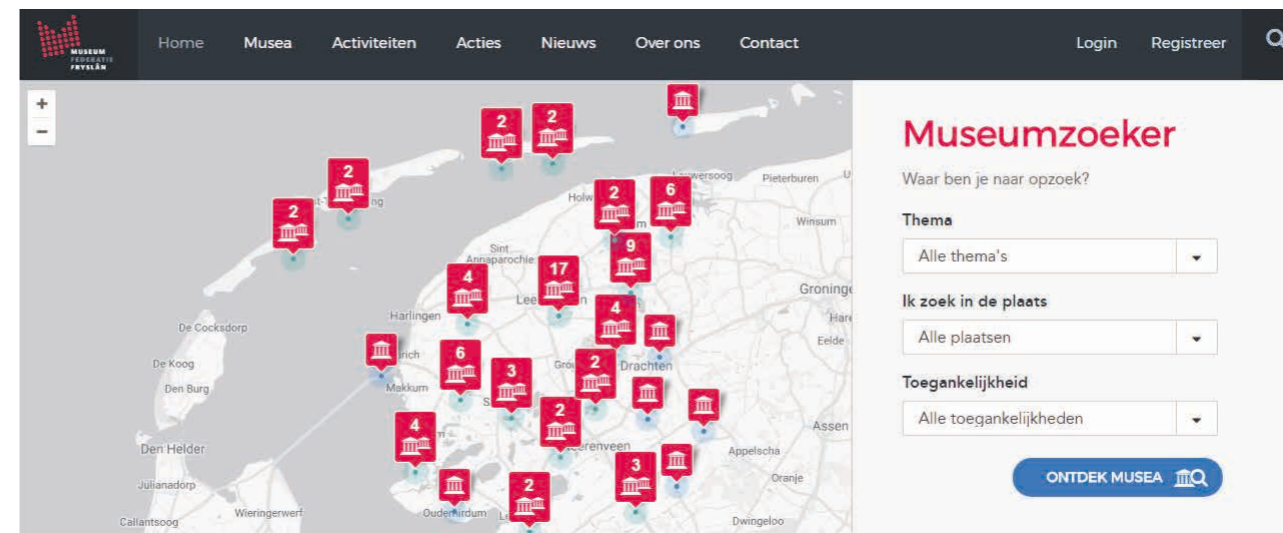
Museumfederatie Fryslân ontwikkelde een plan waarbij Friese musea samenwerken om tot ontsluiting van hun data op internet komen. 30 musea gaan de komende jaren aan de slag. In 2016 is de tweede groep van acht musea gestart met het digitaliseren voor publieksdoeleinden.

Promotie van de musea als groep en als sector van het culturele erfgoed

www.museum.frl

Meer dan 70 musea in Fryslân op één website

Deze website is helemaal ingericht voor museumbezoekers. Met alle informatie voor mensen die op zoek zijn naar een dagje uit of meer willen weten over kunst en cultuurhistorie in Fryslân.

De website vormt een basis voor de promotie van evenementen als 'Help pake & beppe de vakantie door!' en de Nationale Museumweek.

Via zoekmachine-optimalisatie, Google Adwords, doorverwijzingen, de Facebookpagina voor museum.frl

en nieuwsbrieven zorgen we voor verkeer naar de website.

Gratis voor leden. Musea die geen lid zijn van Museumfederatie Fryslân kunnen zich voor € 50,- per jaar op de website presenteren.

Februari

Help pake & beppe de vakantie door!

Jaarlijks terugkerend evenement in de voorjaarsvakantie van het noorden. Kinderen hebben op vertoon van pake of beppe gratis toegang bij musea en archieven en kunnen aan minimaal één activiteit deelnemen.

april

Museum Magazine

Samenwerking met Groningen, Drenthe en Noord-Duitsland. Lezers krijgen een goed beeld van alle musea die in deze regio's te bezoeken zijn. Gratis beschikbaar via toeristische punten en musea in alle provincies.

april

De Nationale Museumweek

Vanaf 2015 kreeg het gezamenlijke museumweekend een vervolg: ieder jaar starten we nu het museumseizoen met de Nationale Museumweek. Cultureel kapitaal dat van ons allemaal is, staat in de schijnwerpers.

oktober

Maand van de Geschiedenis

Landelijk evenement dat geschiedenis onder de aandacht brengt. Ook musea en achieven in Fryslân organiseren tijdens deze maand activiteiten.

doorlopend

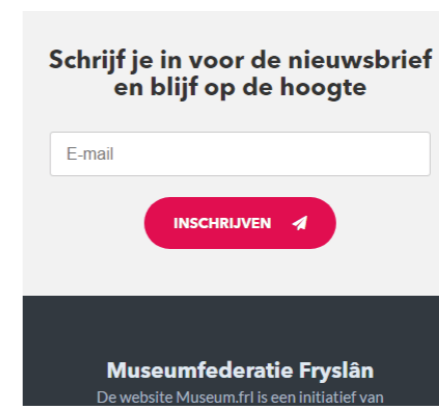
E-mail campagnes

Via Museum.frl, de Monitor Museumpubliek Fryslân en 'Help pake & beppe de vakantie door!' ontvangen we e-mail adressen. Mensen willen op de hoogte te blijven van acties en leuke artikelen over specifieke thema's.

2018

Leeuwarden-Fryslân 2018

Tryater presenteerde eerder ideeën over het avondprogramma met de musea in Fryslân voor de opening van Culturele hoofdstad in 2018. Daarnaast haken we bij onderdelen aan met provinciebrede projecten.

Leden Museumfederatie Fryslân

Het werk van Museumfederatie Fryslân is gericht op 73 musea die lid van onze vereniging zijn

Rondje langs de velden

Om inzicht in het museale veld te houden wordt er regelmatig, maar in ieder geval na de zomer, een 'rondje langs de velden' gemaakt. Meestal gebeurt dit in combinatie met geplande afspraken en tele-

foongesprekken met de musea. Op hoofdlijnen wordt deze informatie gespiegeld met collega's van andere museumconsulentschappen en erfgoedhuizen; zo houden we elkaar op de hoogte van de situatie in het Nederlandse museale veld.

Gesprekken op verzoek

Elk jaar wordt met een flink deel van de aangesloten musea gesproken over meerdere onderwerpen binnen het museumwerk. Deze gesprekken vinden bijna altijd op verzoek van het museum plaats. De vraag komt dus bijna altijd van het bestuur of de museumleiding zelf. Soms betreft dit de gemeente (wethouder of ambtenaar). Als dit het geval is wordt dit gecommuniceerd met de museumleiding.

Situatie in Fryslân

De gevolgen van bezuinigingen zijn duidelijk voelbaar. De nadruk op de publiekstaak en de bedrijfsvoering groeit als gevolg verder. Om meer inkomsten te genereren, maar ook om kosten te besparen.

Musea hebben het financieel vaak moeilijk, maar de bezoekersaantallen blijven stijgen. Vooral tijdens gezamenlijke evenementen, zoals 'Help pake en beppe de vakantie door!'. De activiteiten die musea organiseren zijn in trek bij het publiek.

De bereidheid tot samenwerking en kennisdeling vanuit gerichte onderwerpen groeit duidelijk. Het team van Museumfederatie Fryslân fungeert hierbij als coördinatiepunt en als organisatie die garant staat voor de borging van resultaten.

Het digitaliseren van de belangrijkste collectieonderdelen voor het publiek legt de basis voor collectiewaardering. Nader inzicht in af te stoten of te herplaatsen collectiedelen is hierdoor goed mogelijk. Bereidheid hiertoe is er, vooral bij de deelnemende musea aan digitaliseringsproject Kolleksjes Tichteby.

Samenwerkingspartners

Fryslân

- ▶ Fries Educatief Platform
- ▶ Stenden Hogeschool
- ▶ Noordelijke Hogeschool Nederland
- ▶ AFÛK
- ▶ CEDIN
- ▶ Monumintehûs Fryslân, zoals Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, Stichting Alde Fryske Tsjerken, Stichting Fryske Mole en Stichting Staten en Stinzen
- ▶ Landschapsbeheer Fryslân
- ▶ Bibliotheekservice Fryslân
- ▶ Bestuurlijke Raad van digitaliseringsproject Fryslân
- ▶ Virtueel waarin naast hiervoor genoemde partners ook Omrop Fryslân, Fryske Akademy en Ried fan de Fryske Beweging zijn vertegenwoordigd
- ▶ Merk Fryslân
- ▶ Keunstwurk
- ▶ Akte2 en Kiekies
- ▶ Vereniging voor Terpenonderzoek

Noord-Nederland

- ▶ Museumhuis Groningen/ Erfgoedpartners
- ▶ Platform van Drentse musea
- ▶ Museummedewerkers in deze provincies

Nationaal & Internationaal

- ▶ Landelijk Contact Museumconsulenten
- ▶ Museumvereniging Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland
- ▶ Overleg Provinciale Erfgoedhuizen Nederland (OPEN)
- ▶ Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie Amateurkunst (LKCA)
- ▶ Landelijk Overleg van erfgoededucatie adviseurs
- ▶ Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE), waarin is opgenomen

Kenniscentrum Veiligheid Cultureel Erfgoed

- ▶ Museum Catharijneconvent, afdeling Erfgoed in Kerken en Kloosters ('opvolger' van Stichting Kerkelijk Kunstbezit Nederland)
- ▶ FARO (Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed)
- ▶ Museumconsulenten in de vijf Vlaamse provincies
- ▶ Museumsverband Ost-Friesland
- ▶ Museumsverband Emsland
- ▶ Museumsverband Oldenburgerland (vertegenwoordigt ook Bremen)
- ▶ Landschapsverband Stade (vertegenwoordigt Elbe-Weser-Dreieck)

Stichting Erfgoed & Publiek

Op 24 oktober 2016 is de nieuwe Stichting Erfgoed & Publiek door gedeputeerden Johannes Kramer en Sietske Poepjes gelanceerd. Museumfederatie Fryslân richtte de stichting op. De Museumfederatie werd gevraagd voor activiteiten voor andere organisaties dan musea. Door de provincie zelf voor de ondersteuning van de archeologische steunpunten. Maar ook voor educatieprojecten, vooral voor erfgoededucatie. Opdrachten die bij de Museumfederatie passen, maar vaak met net een andere rol dan het werk voor de musea. Stichting Erfgoed & Publiek is een projectenstichting waar we dit soort activiteiten ontplooiën, die voor organisaties in het cultureel erfgoed een stap vooruit zijn, waar kwaliteitsverbetering van de vrijwilligers zoveel als mogelijk onderdeel van uitmaakt en waarbij we streven naar de borging van die kwaliteitsverbetering.

Wat doet Stichting Erfgoed & Publiek?

Vanaf het jaar 2016 ontplooiën we met meerdere erfgoedorganisaties tegelijk activiteiten die passen bij de behoefte van het publiek met doorontwikkeling in de jaren erna.

Netwerken

We creëren en onderhouden een netwerk van cultureel erfgoedinstellingen, ondernemers en geïnteresseerden in Fryslân die erfgoed op een innovatieve, ondernemende en duurzame wijze aan specifieke doelgroepen willen presenteren.

Projecten

Samen met het erfgoedveld initiëren, ontwikkelen en coördineren we projecten op het gebied van erfgoed en publiek. Bijvoorbeeld op het gebied van educatie, publieksbereik of het organiseren van activiteiten.

Kennis delen

Met de eigen kennis en de kennis uit ons (inter-) nationale en regionale netwerk op het gebied van publiek & educatie, marketing & communicatie en (digitaal) collectie en informatiebeheer denken we graag mee met het erfgoedveld in Fryslân.

Medewerkers & bestuur

Lisette Zwerver
Communicatie

Ellis Hoogeboom
Digitalisering & collectie

Berder de Haan
Stagiaire educatie

Eline Kooistra
Marketing & communicatie

Marc Bangma
Stagiair marketing &
communicatie
t/m oktober 2016

Adrie van der Veen
Boekhouding & HR

Mirjam Pragt
Directeur & museumconsulent

Daniël de Ruig
Projectondersteuning

Marjan Brouwer
Digitalisering & collectie

Johan van Gent
Adviseur Archeologie

Merijn van Veen
Educatie & publiek

Manouk Mattheus
Stagiair marketing &
communicatie t/m april 2017

Pim Martijn Puper
Stagiair boekhouding &
administratie tot april 2016

ZZP

Botsy Fokkema
Coach Speure nei Spoaren,
Cultuureducatie met Kwaliteit

Willie Bergsma
Coach Speure nei Spoaren,
Cultuureducatie met Kwaliteit

Marieke Satter
Coach Speure nei Spoaren,
Cultuureducatie met Kwaliteit

Bibi Bodegom
Digitalisering

Bestuur

Tom van Mourik, voorzitter

Adrie Warmenhoven, secretaris

Dirk van der Bij, penningmeester

Jelle Krol, algemeen bestuurslid

Paulo Martina, algemeen bestuurslid

Ruurd Gaastra, algemeen bestuurslid

in 2017

Het team van Museumfederatie Fryslân werkt in 2017 met veel plezier in het nieuwe pand, het Piet de Vries huis aan de Druifstreek in Leeuwarden. Na de opening in oktober 2016 voelen we ons hier helemaal thuis. Het gonst van de activiteiten, de museummedewerkers weten ons ook goed te vinden en komen hier graag voor overleg.

De collectietaak staat gelukkig weer volop in de belangstelling bij de museumcollega's: steeds meer musea melden zich aan voor het digitaliseringsproject Kolleksjes tichteby en de eerste cursus vond al met een volle groep plaats. Het onderzoek naar de behoefte aan een e-depot met voorzieningen in opdracht van NCDD (= Nationaal Centrum voor Digitale Duurzaamheid) loopt. Daarnaast wordt er een inventarisatie uitgevoerd naar de behoefte aan restauratie van museumobjecten in opdracht van WCF (= Stichting Wassenbergh-Clarijs-Fontein).

De publiekstaak blijft populair en de workshops over educatie en marketing & communicatie waren inspirerend voor een flink aantal museumcollega's. De deelnemers van de Monitor Museumpubliek Fryslân zijn ieder bezig met een marketingactie.

Vele plannen van de musea, maar zeker ook van de Museumfederatie, zijn gericht op Kulturele Haadstêd 2018!

Wij staan voor museale kwaliteit!

